

รัฐบาลพันตำรวจโทดอกเตอร์ทักษิณ ชินวัตร ได้ประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 โดยมีความมุ่งหวังให้เป็นเครื่องมือในการรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัย และการรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้กลับสู่สภาวะปกติได้โดยเร็ว หากมีสถานการณ์ไม่ปกติเกิดขึ้น

โดยทั่วไปของนานาประเทศ การประกาศกฎหมายว่าด้วยสถานการณ์ฉุกเฉินนั้นสามารถกระทำได้โดยไม่ถือว่าขัดต่อหลักนิติธรรม หลักสิทธิมนุษยชน และหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยตราบท่าที่มีการใช้เพียงเท่าที่จำเป็น ซึ่งการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงระดับความรุนแรงของภัยหรือสถานการณ์เปรียบเทียบกับความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ และสิทธิ เสรีภาพของปัจเจกชนผู้สุจริตด้วย อย่างไรก็ตามมีบทบัญญัติในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 หลายมาตราที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ปัญหาเรื่องความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ปัญหาในทางปฏิบัติ รวมทั้งปัญหาเรื่องเอกภาพของศาล อันเนื่องจากบทบัญญัติมาตรา 16 และมาตรา 17 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ซึ่งขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 ที่มุ่งหวังให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบศาลคู่

บทวิจยฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงปัญหาอันอาจเกิดขึ้นจากบทบัญญัติสองมาตราดังกล่าวซึ่งส่งผลต่อการเยียวยาผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ซึ่งมาตรา 16 ได้ตัดเขตอำนาจศาลปกครองออกจากกระบวนการยุติธรรมตามปกติซึ่งศาลปกครองมีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอันเกี่ยวเนื่องกับ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำต่างๆ ตามพระราชกำหนดดังกล่าว นอกจากนี้ มาตรา 17 ได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพ้นจากความรับผิด ซึ่งโดยหลักแล้วหากการกระทำของเจ้าหน้าที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนต้องถือเป็นการละเมิดทางปกครอง ซึ่งผู้วิจยได้ทำการศึกษาหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องเช่น หลักการแบ่งแยกอำนาจ และหลักความชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงบทบัญญัติของประเทศต่างๆ ที่ประกาศใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินและองค์กรที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีในสถานการณ์ดังกล่าว อันนำไปสู่ข้อสรุปว่าองค์กรที่สมควรเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีทางปกครองนั้นควรจะเป็นศาลปกครองนั่นเอง เนื่องจากการพิจารณาพิพากษาคดีทางปกครองนั้นมีนิติปรัชญา กระบวนวิธีพิจารณาคดี และการบังคับคดีตามคำพิพากษาที่แตกต่างไปจากองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการอื่นๆ ดังเหตุผลและรายละเอียดที่ปรากฏอยู่ในรายงานการวิจยฉบับนี้

The Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situation B.E. 2548 came into force under the Prime Minister Thaksin Shinawatra's government. The purpose of passing such decree is to be a tool to safeguard the state's security and maintains rights and freedoms of the people in an emergency situation.

In the case of other countries, passing the law for an emergency situation is not contrary to the rule of law, the principle of human rights, and the administration under the democracy system only to the necessity. However, a promulgation of such law must concern about the degree of peril or the circumstance and compare them to the state's security, public calamity, and rights and freedoms of the innocent individuals. Anyway, there are some statutory provisions in the decree that may lead to arguments. For instance, the constitution legitimacy, performing the duties under the decree, and the court's unity under the provision of section 16 and 17 of the decree which may contrary to the intention of the constitution that aim to create a dual court system.

This research aims to study about the problems which may arise from the afore mentioned sections since they may have effects to the private individuals who seek for a remedy from the government's actions. The reason is that section 16 of the decree reserved the Administrative court's jurisdiction to consider disputes relating to the clause, proclamation, orders, or actions according to the decree. Moreover, section 17 also provides that the state officials will exonerate from the charges which, in general, they must take responsibility if their performances cause an injury to the private individual since they are considered as an administrative tort. The researcher studied issues relating to the legal principles such as the Separation of the Powers and the Legal Legitimacy along with the legal provision for the emergency situation of other countries. This research also observed the organization that plays an important role to try and adjudicate disputes in an emergency situation which lead to the conclusion that the administrative court should be the only organization that exercise a power to try and adjudicate the administrative tort cases in the emergency situation. The reasons are that the administrative court has different legal philosophy, procedure, and execution from the other organizations that have a judicial power as explained in this research.